

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ДІЄВІ ІНСТРУМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Євсєєва О.О., доктор економічних наук, професор,
член Громадської організації «Міжнародна фундація
освітян та науковців», м. Київ, Україна,
член Громадської організації «Професійна організація
аудиторів, бухгалтерів та викладачів
обліково-контрольних дисциплін», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2042-8277>

В умовах глобалізації, цифровізації та змін у регуляторному середовищі облік, аналіз та фінансовий контроль є ключовими елементами управлінської системи, що дозволяють ухвалювати обґрунтовані рішення та забезпечувати стабільність економічного розвитку, а отже, стають дієвими інструментами ефективного управління економічними процесами [1].

Визначаючи роль і взаємозв'язок обліку, аналізу та фінансового контролю в управлінні соціально-економічними системами, постає актуальне завдання щодо напрацювань рекомендацій щодо їх ефективного використання. В свою чергу за для вирішення поставленого завдання необхідно конкретизувати рушійні важелі функціонального впливу кожної складової в управлінні економічними процесами.

Облік є фундаментальною частиною управління економічними процесами, оскільки забезпечує підприємства, організації та державні структури достовірною та своєчасною інформацією про фінансово-господарську діяльність. У сучасних умовах господарювання якість управлінських рішень безпосередньо залежить від рівня обліково-аналітичного забезпечення, що обумовлює необхідність його безперервного вдосконалення та інтеграції з іншими управлінськими функціями.

Облік не лише фіксує економічні події, а й виконує інформаційно-аналітичну функцію, яка дозволяє оцінювати ефективність діяльності суб'єктів господарювання, прогнозувати майбутні фінансові результати та забезпечувати контроль за раціональним використанням ресурсів. В економічному управлінні облік виконує такі функції [2]: інформаційна – надання повної та

достовірної інформації для прийняття рішень; контрольна – запобігання помилкам і шахрайству, забезпечення фінансової дисципліни; аналітична та прогнозна – формування аналітичної інформації для стратегічного планування; оцінювальна – забезпечення реальної оцінки фінансового стану підприємств і економіки в цілому.

Обліково-аналітичне забезпечення – це комплекс системних заходів, що включає збирання, обробку, зберігання та аналіз фінансово-економічної інформації, необхідної для управління підприємством або економічною системою. Його важливість обумовлена такими факторами [3]: оптимізація ресурсів – допомагає визначити найбільш ефективні способи використання матеріальних, фінансових та людських ресурсів; забезпечення прозорості – дає змогу запобігти корупції, тіншовим схемам і фінансовим махінаціям; підтримка стратегічного планування – на основі аналізу даних формуються прогнози щодо фінансового стану підприємства або економіки країни; моніторинг ризиків – дозволяє своєчасно виявляти фінансові загрози та вживати заходи для їх мінімізації.

Розглядаючи обліково-аналітичне забезпечення через призму системного механізму слід виокремити його основні складові компоненти, кожна з яких відіграє ключову роль у процесі управління економічними процесами [4]: бухгалтерський облік – систематичне фіксування всіх господарських операцій підприємства; фінансовий аналіз – дослідження показників діяльності підприємства для оцінки його фінансового стану та ефективності роботи; фінансовий контроль – перевірка відповідності облікових даних нормативним вимогам і внутрішнім стандартам організації.

Якісне обліково-аналітичне забезпечення дозволяє керівникам підприємств ухвалювати обґрунтовані рішення щодо таких питань як інвестиційна політика, кредитна стратегія, оптимізація витрат, податкове планування.

Сучасні технології значно підвищили ефективність обліково-аналітичного забезпечення завдяки використанню автоматизованих систем, таких як [5]: ERP-системи (SAP, BAS ERP, Oracle NetSuite, Microsoft Dynamics 365) – комплексне управління ресурсами підприємства; CRM-системи – управління взаємодією з клієнтами на основі аналітичних даних; Big Data та штучний інтелект – аналіз великих обсягів даних для прогнозування економічних тенденцій; блокчейн-технології – забезпечення безпеки фінансових транзакцій.

Все це у застосуванні окремо, в поєднанні або все разом як упровадження процесів автоматизації облікових процесів дозволяє

зменшити рівень людських помилок, скоротити витрати часу на обробку інформації та підвищити якість управлінських рішень.

Обліково-аналітичне забезпечення впливає на соціально-економічні системи на макро- та мікро- рівнях. На рівні держави (*макроекономічний рівень*) ефективна система бухгалтерського обліку дозволяє здійснювати моніторинг економічного розвитку країни, формувати обґрунтовану бюджетну політику, контролювати рівень державного боргу, стимулювати інвестиційну привабливість країни. Для підприємств (*мікроекономічний рівень*) якісне обліково-аналітичне забезпечення сприяє підвищенню фінансової стабільності, посиленню довіри з боку інвесторів та кредиторів, поліпшенню фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів.

Попри значні досягнення, система обліку та аналізу стикається з рядом викликів, таких як необхідність адаптації до цифрової економіки – впровадження новітніх технологій, відповідність міжнародним стандартам щодо гармонізації українського законодавства з МСФЗ, захист фінансової інформації щодо запобігання кіберзагрозам і шахрайству, підготовка кваліфікованих кадрів задля розвиток професійної освіти у сфері бухгалтерії, аналізу та аудиту.

Таким чином, облік є базовою інформаційною основою для ефективного управління економічними процесами. Обліково-аналітичне забезпечення дозволяє оптимізувати використання ресурсів, підвищити прозорість фінансової діяльності та знизити економічні ризики. Автоматизація обліку та впровадження цифрових технологій сприяє підвищенню якості управлінських рішень, а удосконалення облікової системи є ключовим фактором забезпечення стабільного розвитку економіки.

Перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення пов'язані із впровадженням цифрових технологій, посиленням регулювання фінансової звітності та інтеграцією інтелектуальних аналітичних систем у процеси управління.

Література:

1. Ievsieieva O., Tsikalo Y., Mulyk T., Udodova Y., Nazarenko O. Adapting accounting to the digital age: The urgent need for new regulatory standards. *Amazonia Investiga*, 2024, vol. 13, no. 83, pp. 89-99. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.83.11.7>

2. Ievsieieva O., Dutchak I., Melyankova L., Smirnova I., Lepetan I. Application of Innovative Technologies to Protect Financial Information in Accounting: Challenges of the Digital Economy Era. *Pacific Business Review (International)*, 2024, vol. 17, issue 3, pp. 62-79. URL: <http://www.pbr.co.in/2024/September6.aspx>

3. Ievsieieva O., Matskiv H., Raiter N., Momot O., Shysh A. The Use of Big Data in Corporate Accounting and Data Analysis: Opportunities and Challenges. *Data and Metadata*, 2024, vol. 3, 14 p. DOI: <https://doi.org/10.56294/dm2024430>

4. Ievsieieva O., Kolisnyk M., Yatsenko O., Chornovol A., Bocharova N. Financial Modeling and Forecasting in Corporate Finance Management. *Economic Affairs*, March 2024, vol. 69(01), pp. 629-646. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2024.23>

5. Verbiivska L., Zhuk O., Ievsieieva O., Kuchmiiova T., Saienko V. The role of e-commerce in stimulating innovative business development in the conditions of integration. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2023. Vol. 3(50), pp. 330-340. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.3.50.2023.3930>

ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК ДРАЙВЕР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Балашова О.В., кандидат економічних наук, доцент,
Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8928-2148>

Успішне ведення бізнесу неможливе без здійснення безперервного контролю та моніторингу стану ринкового середовища. Зростання ролі інноваційних факторів у підвищенні конкурентоспроможності посилює увагу підприємств до питання розробки та реалізації концепції їх стратегічного інноваційного розвитку з урахуванням особливостей використання різних інноваційних підходів, застосування яких впливає на прибутковість підприємства та його результативну діяльність.

Проблемами застосування інноваційних підходів до стратегічного розвитку підприємств цікавилася велика кількість вчених, які у своїх дослідженнях по-різному трактують його структуру, складові елементи і особливо питання оцінки рівня їх використання [1]. Однак на сьогодні немає єдиної думки щодо ступеня впливу реалізації інноваційних підходів на результативність господарської діяльності підприємства, тому вивчення існуючих концепцій, що впливають на стратегічну ефективність компанії, набуває особливої актуальності.

Розвиток газової промисловості України – ключовий напрям, що забезпечує стабільність національної економіки. Проте сучасні тенденції геополітичної обстановки негативно впливають на розвиток галузі. Умови воєнного стану, який введено в нашій країні у зв'язку з